

MOLDOVA CUMHURİYETİ



A. Genel Bilgiler (2022)

Resmi Adı	: Moldova Cumhuriyeti
Resmi Dili	: Rumence (Ayrıca Moldovaca olarak adlandırılır)
Yönetim Biçimi	: Yarı Başkanlık Sistemi
Başkenti	: Kişinev
Cumhurbaşkanı	: Maia Sandu
Başbakan	: Natalia Gavrilița
Önemli Tarihler	: 27 Ağustos 1991 (Bağımsızlık ilanı)
Yüzölçümü	: 33.846 km ²
Nüfusu	: 2,6 milyon kişi
Para Birimi	: Moldova Leyi (MDL)
Para Birimi Paritesi	: 1 MDL = 0,94 TL (06.09.2022 tarihi itibarıyla)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Moldova Ülke Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2021)

GSYİH	: 13,67 milyar \$
Kişi Başı Milli Gelir	: 5.285 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 13,9 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 17,7 % Sanayi: 20,3 % Hizmetler: 62 %
Ana Sanayi Sektörleri	: Şeker işleme, ayçiçeği yağı, gıda işleme, tarım makineleri, dökümcülük malzemeleri, buzdolabı ve dondurucular, yakıma (çamaşır) makineleri, tuhafiyeler, ayakkabı, tekstil
Enflasyon Oranı	: 5,1 %
İşgücü	: 1,3 milyon kişi
İşsizlik Oranı	: 5 %
İhracat	: 3,1 milyar \$
İthalat	: 7,1 milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Moldova Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2021)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyar \$)	2019	2020	2021
İhracat	2,7	2,4	3,1
İthalat	5,8	5,4	7,1
Ticaret Hacmi	8,5	7,8	10,2
Denge	-3,1	-3	-4

Kaynak: Trademap

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2021):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	526
10	Hububat	367
12	Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	258
08	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	232
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	229
Diğer		1.532
Toplam		3.144

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2021):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	956
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	675
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	645
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	513
39	Plastikler ve mamulleri	370
Diğer		4.017
Toplam		7.176

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2021):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Oran (%)
Romanya	833	26,5
Türkiye (2.)	380	11
Rusya	276	8,8
Almanya	245	7,8
İtalya	240	7,6

Kaynak: Trademap ve TÜİK

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2021):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Oran (%)
Rusya	1.053	14,7
Çin	836	11,7
Romanya	830	11,6
Ukrayna	667	9,3
Almanya	546	7,6
Türkiye (6.)	453	7,4

Kaynak: Trademap ve TÜİK

D. Türkiye – Moldova Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Moldova Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2019	343	264	79	607
2020	345	181	164	526
2021	453	380	73	833

Kaynak: TÜİK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Moldova'ya İhracatı / 2021

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	45,4
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	31
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	30,6
30	Eczacılık ürünleri	26,6
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	25,5
Diğer		293,7
Toplam		453,1

Kaynak: TUIK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Moldova Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Moldova'dan İthalatı / 2021

GTIP	Fasıl	Milyon \$
10	Hububat	154,5
12	Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	121,7
72	Demir ve çelik	37
23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	15,5
Diğer		51,4
Toplam		380,3

Kaynak: TUIK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Moldova Ülke Masası

4. Türkiye ile Moldova Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Moldova ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması 2016** yılında imzalanmıştır. Ancak söz konusu anlaşma revizyon sürecindedir.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	14.02.1994	06.06.1994/21952
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	14.02.1994	16.05.1997/22875
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	25.06.1998	28.07.2000/24120
Gümrük Alanında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması	04.06.2003	15.07.2004/25523
Serbest Ticaret Anlaşması	11.09.2014	25.11.2016/29827

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Moldova Ülke Masası

5. İzmir – Moldova Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2019	6,4	22,2	-15,8	28,6
2020	6,8	8,1	-1,3	14,9
2021	10,7	38,5	-27,8	49,2

Kaynak: TÜİK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Moldova'ya İhracatı / 2021

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1,9
69	Seramik mamulleri	1,2
08	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	0,9
Diğer		6,3
Toplam		10,7

Kaynak: TÜİK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Moldova'dan İthalatı / 2021

GTIP	Fasıl	Milyon \$
12	Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	26
74	Bakır ve bakırdan eşya	5,7
89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	1,5
10	Hububat	1,4
Diğer		3,9
Toplam		38,5

Kaynak: TÜİK

E. Moldova ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1. Vize

Umuma mahsus pasaport hamilleri **90 gün süreyle vizeden muaftır.**

Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri **90 gün süreyle vizeden muaftır.**

2. Moldova Sermayeli Şirketler (31.12.2021 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de **244** adet Moldova sermayeli şirket bulunmakta olup, bu firmaların **10** adedi İzmir'de yer almaktadır.

Ayrıca, Sicil Birimimizden alınan bilgiye göre **Odamıza** kayıtlı Moldova sermayeli şirket bulunmamakta olup, **İzmir Ticaret Odası'na** kayıtlı da **5** adet firma olduğu tespit edilmiştir.

3. Ulaşım

İzmir'den Moldova'ya aktarmasız uçuş bulunmamakta olup, İstanbul aktarmalı olarak başkent Kişinev'e ulaşılmaktadır.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN / KATILAN
13.10.2011	Diplomatik Misyon Ziyareti	Moldova Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Tudor GOIA	Ender Yorgancılar
5.12.2019	Diplomatik Misyon Ziyareti	Moldova Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Sn. Calin Gheorghita'nın Odamızı Ziyareti	Muhsin Dönmez
27.04.2021	Ülkelerle İş ve Tanıtım Günleri Organizasyonu	Odamız ve İZTO organizasyonunda ve Moldova Ankara Büyükelçiliği işbirliğinde, Moldova Ankara Büyükelçisi Sn. Dmitri Croitor'un katılımıyla gerçekleştirilen "Moldova Yatırım Olanakları Ve İş Fırsatları" Toplantısı / Zoom / 25 Katılımcı	Ender Yorgancılar

5. Ek Bilgiler

Türkiye-Moldova İlişkileri

Türkiye, bağımsızlığını 1991 Ağustos ayında ilan eden Moldova Cumhuriyeti'ni 1991 Aralık ayında tanımıştır. İki ülke arasında diplomatik ilişkiler 3 Şubat 1992 tarihinde tesis edilmiştir. Moldova'yla ilişkilerimizin hukuki temelini oluşturan Dostluk ve İşbirliği Antlaşması" merhum Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'in 2-3 Haziran 1994 tarihlerinde Moldova'yı ziyareti sırasında imzalanmıştır.

Moldova'yla siyasi ilişkilerimiz ikili ve çok taraflı platformlarda olumlu bir seyir izlemektedir. 17-18 Ekim 2018 tarihlerinde, Sayın Cumhurbaşkanımız Moldova'ya, Gagauz Yeri ayağı da bulunan bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Söz konusu ziyaret 19 yıl aradan sonra Türkiye'den Moldova'ya cumhurbaşkanı düzeyinde gerçekleştirilen ilk resmi ziyaret olmuştur. Bu ziyaret sırasında imzalanan bildiriyle, iki ülke arasında

Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği mekanizması tesis edilmiş, ilişkilerin düzeyi stratejik ortaklık seviyesine çıkartılmıştır.

Moldova Cumhurbaşkanı İgor Dodon, Türkiye-Moldova I. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantısı vesilesiyle 30 Aralık 2019 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir.

Üçüncü ülkeler üzerinden yapılan yatırımlar da dahil edildiğinde Moldova'daki yatırımlarımız 300 milyon Dolar'ı bulmaktadır. Türk müteahhit şirketleri Moldova'da değeri 518 milyon Dolar'a ulaşan 38 proje üstlenmiştir.

Türkiye ile Moldova arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması 1 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizin Kışinev'de Büyükelçiliği bulunmakta olup, Gagauz Yeri'nin başkenti Komrat'ta muvazzaf Başkonsolosluk açmak üzere çalışmalarımız devam etmektedir.

Moldova'nın ise Ankara'da Büyükelçiliği; İstanbul'da muvazzaf Başkonsolosluğu; Belek, Bursa ve Manisa'da Fahri Konsoloslukları mevcuttur.

COVID'19 Giriş Koşulları

Moldova Halk Sağlığı Ulusal Özel Komisyonu'nun, son dönemde azalma gösteren vaka sayısı göz önünde bulundurularak, 14 Mart 2022 tarihinde aldığı karar uyarınca, 16 Mart 2022 tarihinden itibaren;

- Maske giyme zorunluluğu yalnızca toplu ulaşım araçlarında, sağlık kurumlarında, perakende ticaret işletmelerinde, AVM ve eczanelerinde devam edecektir,
- Kapalı mekânlara girişlerde aşı sertifikası ibraz etme zorunluluğu kaldırılmış olup, düğün, vaftiz gibi özel organizasyonlarında davetli/misafir sınırlandırılması da kaldırılmıştır. Lokantalarda, tiyatro, sinema, spor merkezleri veya eğlence yerlerinde de müşteri sınırlandırılması kaldırılmış olup, açık hava organizasyonlarında da katılımcı sayısı serbest bırakılmıştır.
- Hem Moldova vatandaşları hem de yabancı ülke vatandaşları için Moldova'ya girişlerde Covid-19 sertifikası ibraz etme zorunluluğu kaldırılmıştır.

Diğer taraftan, sağlık alanında acil durum 15 Nisan'a kadar devam edecektir.

Kaynak: Kışinev Ticaret Müşavirliği

ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Moldova Cumhuriyeti Sovyetler Birliği döneminde temel olarak tarım ürünleri üretimi üzerinde yoğunlaşmış, ülkenin üretim faktörleri tarım üretiminde kullanılmıştır. Moldova, Sovyet coğrafyasının taze meyve-sebze, şarap ve tütün ihtiyacının karşılanmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Bu gelişmede ülkenin tarımsal üretime son derece müsait toprakları ile iklim yapısı etkili olmuştur.

Moldova'nın GSYİH'sının yaklaşık %12'lik payı olan tarım ve hayvancılık sektörü, gıda işleme sanayi ile birlikte ülkenin ekonomisinin %16'sını ve ülkenin ihracatının yaklaşık

%45'ni oluşturmaktadır. Diğer taraftan, toplam işgücünün yaklaşık %30'u tarımda istihdam edildiği için bahse konu sektör sosyal açıdan ülkenin ekonomisinin en önemli sektörü olmaya devam etmektedir.

Ülkenin temel tarım ürünleri arasında tahıllar (buğday, arpa, mısır), ayçiçeği çekirdeği, şeker pancarı, patates, sebzeler (domates, soğan, lahana, salatalık, kabak, biber, havuç, kırmızı pancar, sarımsak vs.) ve meyveler (özellikle elma, erik, kayısı, şeftali, ceviz ve üzüm) yer almaktadır. Ancak, tarımsal girdilere ulaşmada karşılaşılan finansal zorluklar ve yatırım eksiklikleri göz önüne alındığında, ayrıca sektörün birebir hava koşullarına bağlı olması nedeniyle, tarım sektörünün ülke ekonomisine yaptığı katkı değişken bir seyir izlemektedir.

Tarım sektörünün karşılaştığı diğer problemler arasında ise; küçük üretim birimlerinin maddi imkânsızlıklar nedeniyle gübre ve ilaçlama imkânlarından ve katkı maddeleri kullanımından olması gereken oranda yararlanamaması, tarım arazilerinin, meyve bahçelerinin ve üzüm bağlarının bölünerek dağıtılması nedeniyle etkin, makineleşmiş tarıma geçilememesi, verimsiz sulama imkânları, üretimde verim düşüklüğü (makineleşme oranının ve emek verimliliğinin düşük olması), Moldova'nın makroekonomik şartlarından da kaynaklı, kredi imkânlarının darlığı ve sektöre giriş yapan yabancı sermayenin yetersizliği (en önemli sebeplerinden biri yabancılara tarım arazisi satışının yasak olması) ön plana çıkmaktadır.

Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra devamlı daralmaya devam eden ve bugün itibarıyla toplam tarımsal üretimin yaklaşık %30'unu oluşturan hayvancılık sektöründe üretilen en önemli ürünler arasında büyükbaş, küçükbaş ile kümes hayvanı etleri, süt ve yumurta yer almaktadır. Büyükbaş hayvanların %85'i, domuzların %45'i, küçükbaş hayvanların %97'si hanehalkı tarafından yetiştirildiği, ayrıca et üretiminin %54'ü, süt üretiminin %94'ü ve yumurta üretiminin %58'i hanehalkı tarafından gerçekleştirildiği için hayvancılık sektörü önemli ölçüde hanehalkı tarafından şekillendirilmektedir

Sanayi

Moldova sanayi üretimi gelişmemiş bir ülkedir. Sovyetler Birliği döneminde daha çok bir tarım ülkesi olarak tanımlanmış olan, bağıcılığın yaygın olarak yapıldığı ve başta şarap olmak üzere diğer alkollü içecekler üretiminin öne çıktığı bir sanayi yapısı bulunmaktadır.

Şarap ve diğer alkollü içecekler üretiminin yanı sıra, Moldova sanayi üretiminde şeker üretimi, tekstil ve konfeksiyon üretimi, taşıt araçları için elektrik aksam ve parçası üretimi, çimento üretimi, demir-çelik mamuller üretimi, enerji üretimi, meyve suyu ve konserve üretimi önem taşımaktadır. Bu kapsamda şarap ve diğer alkollü içkiler üretimi ülke ekonomisi için, özellikle ihracatı açısından kilit öneme sahiptir.

Moldova sanayi üretimini artırabilmek, sanayi üretimine yabancı yatırımcıları da çekebilmek için yerli ve yabancı yatırımcıların hak ve yükümlülükler açısından eşitlenmesi amacıyla 2004 yılında yatırım kanunu çıkarılmıştır. Yetkililer sanayi üretimine, özellikle katma değeri yüksek sanayi kollarının büyüüp geliştirilmesine özel önem vermektedir. Bu kapsamda ülkede faaliyet gösteren serbest bölgelerde sanayi üretiminin artırılması hedeflenirken, ayrıca üreticilere çeşitli avantajların sağlanmasının planlandığı Sanayi Parklarının açılması da bugün itibarıyla gündemde bulunmaktadır.

Moldova'nın sanayileşme çabaları genel itibariyle; ülke mevzuatının ve uygulamalarının AB'nin mevzuat ve uygulamalarına uyumlaştırılması, AB yapılanmasında yer alan kurum ve kuruluşlara benzer kurum ve kuruluşların ihdas edilmesi, özelleştirmeler, dış ticaretin liberalleştirilmesi, rekabetin artırılması ve rekabet kurumunun oluşturulması, küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşlarının desteklenmesi, donör ülkelerden ve uluslararası kuruluşlardan elde edilen fonların sanayi firmalarına yönlendirilmesi gibi araçlar vasıtasıyla yürütülmektedir. Moldova sanayisinin temel sorunları arasında tanıtım ve pazarlama sorunları, hammadde yetersizliği, mali kaynak yetersizliği, teknoloji eksikliği gibi hususlar göze çarpmaktadır.

Hizmetler

Moldova'nın GSYİH'sında yaklaşık %64'lük payı olan ve nüfusun yarısından fazlasına istihdam sağlayan hizmetler sektörü ülkenin ekonomisinin en büyük sektörüdür. Perakende ticaret ve müteahhitlik, hizmetler sektörü içinde en gelişmiş sektörler olup, ayrıca son dönemde bilgi ve iletişim sektöründe ciddi büyüme kaydedilmektedir. BİT ürün ve hizmet ihracatı, Moldova için geleneksel ihracat ürünleri olan şarap ve alkollü içkiler ihracatını aşarak 2020 yılı itibariyle 304 milyon ABD dolarını geçmiştir. IT sektörünün payı, ülkenin ekonomisi için hala büyük önem taşıyan tarım sektörünün tümü ile karşılaştırılabilir hale gelmiştir.

maden daha bulunmaktadır. (<http://www.dmr.gov.za/>). Uluslararası fiyatların son 20 yılda düşmesi ve rezervlerin azalmaya başlaması, belirli maden ocaklarının kapanmasına yol açmıştır. Son yıllardaki altın fiyatı artışları ise sektörün toparlanmasını ve maden ocaklarının tekrar açılmasını sağlamıştır. Dünya altın rezervinin %40'ı Güney Afrika'dadır. Elmas: Rusya (%30,5), Botswana (%21,2), Kanada (%17) ve Angola (%11,3)'dan sonra dünyanın beşinci büyük elmas üreticisi GAC'dir (%10,2). -Kömür: GAC, Dünyanın önde gelen 10 kömür üreticisinden biridir. GAC platin grubu madenlerinde dünya rezervinin %88'ine sahip olup, sektör ülkede karlılığı en yüksek madencilik alanlarındandır. Manganez: Dünya rezervlerinin %80'ine sahiptir.

Madencilik

Madencilik sektörünün ekonomi içindeki payı %0,3 olan Moldova Cumhuriyeti doğal kaynaklar açısından fakir bir ülkedir. Ülkede halihazırda çıkarılan, varlığı kanıtlanmış petrol ve doğalgazdan bahsetmek mümkün olmasa da, yapılan bazı araştırmalara göre, Moldova topraklarında 2-3 milyon tonluk petrol ve 1-1,5 milyar m³'lük doğal gaz rezervlerinin bulunduğu tahmin edilmektedir. Diğer taraftan, Moldova'da doğal kaynak olarak sayılabilecek inşaat malzemeleri üretiminde kullanılan beyaz kireçtaşı ile kalker yatakları bulunmaktadır. Floreşti, Kalaraşi ve Tiraspol yakınlarında cam üretiminde kullanılan cam kumu, Briceni şehrinde inşaat, kimya ve çimento sanayilerinde kullanılan alçı taşı yatakları bulunmaktadır. Ülkede ayrıca kil, kumlu kil, çakıl ile betonit ve kum taşı yatakları da vardır.

Halihazırda Moldova'da yalnızca taş, alçı taşı, kum, çakıl ve çimento üretiminde kullanılan bazı materyallerin üretimi yapılmaktadır. Ülke halkının ve sanayisinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla doğal kaynakların %98'i ise yurtdışından ithal edilmektedir.

Enerji

Moldova enerji açısından dışa bağımlı bir ülkedir. Transdniestria bölgesi dikkate alındığında

elektrik enerjisi üretimi açısından kendisine yeterli olan ve hatta yurt dışına da ihracat yapabilecek olan Moldova'nın, söz konusu bölge üzerinde hakimiyeti olmaması nedeniyle elektrik enerjisinde de ithalatçı bir konumdadır. Doğal gaz kullanarak gerçekleştirdiği elektrik üretimi ile ülke ihtiyaçlarının ancak çeyreğini karşılayabilen Moldova, geriye kalan ihtiyacını ise, Transdniestri bölgesinde bulunan elektrik santralinden veya Ukrayna'dan satın almak yoluyla karşılamaktadır. Doğalgaz açısından tamamen Rusya'ya bağımlı olan Moldova, petrol ürünlerinin (benzin, dizel, LPG) da tamamını (Romanya, Rusya, Kazakistan vs.) ithal etmektedir.

MOLDOVA'YA İHRACATTA BAŞLICA POTANSİYEL SANAYİ ÜRÜNLERİ

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
1	İlaç Sanayi	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	4	Elektrikli Makineler ve Kablolar	8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)
2	Elektrikli Makineler ve Kablolar	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	5	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar
3	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8701	Traktörler	6	Demir Çelik	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
7	Ambalaj Malzemeleri	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	10	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler
8	Beyaz Eşya	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	11	Elektronik	8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları
9	Mobilya	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	12	İnşaat Malzemeleri	3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
13	Plastik Eşya	3926	Plastikten diğer eşya	16	Temizlik Maddeleri	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)
14	Demir Çelik	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	17	İnşaat Malzemeleri	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)
15	Bakır Mamulleri	7408	Bakır teller	18	İnşaat Malzemeleri	6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
			taşları, mozaik küpler vb.
19	Elektrikli Makineler ve Kablolar	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrottermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar
20	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
21	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
22	İnşaat Malzemeleri	8481	Musluk, batarya, vana ve valfler
23	Plastikler ve mamulleri	3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitinin en geniş yeri > 1mm)

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
24	Mineral yakıtlar, yağlar	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları
25	Kumaş	5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar

MOLDOVA'YA İHRACATTA BAŞLICA POTANSİYEL TARIM VE GIDA ÜRÜNLERİ

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
1	Gıda Müstahzarları	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları				
2	Tohumlar	1206	Ayçiçeği tohumu	4	Bisküvi	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler
3	Deniz Ürünleri	303	Balıklar (dondurulmuş)	5	Süt ve Süt Ürünleri	406	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
6	Kanatlı Etleri	207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)				
7	Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	9	Hayvan Yemi	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar
8	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	10	Meyveler	805	Turuncgiller (taze/kurutulmuş)
				11	Soslar ve Müstahzarlar	2103	Soslar ve müstahzarları; çeşni/lezzet verici

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
			karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır hardal
12	Gıda sanayii kalıntıları, hayvan yemleri	2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar
13	Tahıllar	1005	Mısır

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
14	Sert Kabuklu Meyveler	802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)
15	Meyveler	803	Muz (plantain dahil) (taze veya kurutulmuş)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

<https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/moldova/potansiyel-urun-matrisleri>